

Utgångsläget

Alla 6 626 valdistrikt är räknade i kommunernas uppsamlingsräkning. Oppositionen står på 176 mandat (V 30, S 99, MP 22, C 25) mot 173 för Tidöpartierna (L 19, KD 22, M 70, SD 62). S landar på 28,0 procent (−2,3), M på 19,8 (+0,7), SD på 17,5 (−3,1), V 8,4 (+1,7), C 7,0 (+0,3), KD 6,2 (+0,8), MP 6,1 (+1,1) och L 5,3 (+0,7). Skillnaden mellan blocken är 50 359 röster.

Valdeltagandet är 84,8 procent — en uppgång med 0,6 procentenheter mot 2022.

Ulf KristerSSon lämnade in sin avskedsansökan till talmannen på torsdagen. Regeringen sitter kvar som övergångsregering. Talman Andreas Norlén tar emot partiledarna enskilt i dag, fredag den 18 september. Magdalena Andersson har redan bjudit in V, C och MP till samtal. Länsstyrelsernas slutliga räkning pågår fortfarande, men mandatväxling mellan blocken bedöms som utesluten.

Den matematik som styr allt

Riksdagen har negativ parlamentarism: en statsministerkandidat behöver inte 175 röster för sig, bara färre än 175 emot sig. Räkna då så här:

- Tidösidan har 173. Om C lägger ner rösterna blir bara 151 emot en Tidöregering (S+V+MP) — den går igenom.
- Vänstersidan har 151. Om C lägger ner rösterna blir bara 173 emot en S-ledd regering — även den går igenom.
- Om C röstar nej faller båda. $173+25 = 198$ mot en S-regering; $151+25 = 176$ mot en Tidöregering.

Centerpartiets 25 mandat är alltså inte bara tungan på vågen. Partiets nedlagda röst är både nödvändig och tillräcklig åt båda håll. Ingen regering kan tillträda utan C:s aktiva medgivande eller passivitet. Därför söker båda sidor nu samtal med Elisabeth Thand Ringqvist.

Läsningarna

Varje aktör har bundit upp sig:

- C säger nej till en regering där V har ministrar och nej till en regering som är beroende av SD. Partiet har förklarat Ulf KristerSSon diskvalificerad som statsministerkandidat. Thand Ringqvist har efter valet sagt att Tidöpartierna tappat sitt mandat att regera och att en ny regering ska vara förankrad i mitten. C vägrar sätta sig i förhandlingar så länge V håller fast vid kravet att ingå i regeringen.
- V har gått till val på att ingå i regeringen om partiets röster behövs, förankrat i ett kongressbeslut. Det kolliderar frontalt med C. V vill att de formella samtalen ska utgå från att alla fyra partier sitter med.
- L har sagt att partiet röstar nej till Magdalena Andersson som statsminister och accepterade i våras SD

som regeringsparti. • M och SD lovade före valet en gemensam majoritetsregering. Den utlovade majoriteten uteblev. Kristersson sitter kvar som partiledare men har lämnat Rosenbad. • MP har avvisat mittenalternativet just för att KD ingår, men beskrivs nu som den aktör som har relationer åt alla håll i oppositionen. • Andersson talar om en ny era av samarbete. Kristersson skrev i avskedsbrevet att partiernas låsningar före valet kan blockera alla tänkbara konstellationer och att det krävs konstruktiv öppenhet.

Scenarierna

1. M+L+KD+C i regering med SD som passivt stöd (136 + 62). Rent aritmetiskt starkast. Men det kräver två saker samtidigt: att SD accepterar att degraderas från utlovade ministerposter till stödparti igen — efter en valförlust på elva mandat — och att C accepterar exakt den SD-beroende konstruktion partiet sagt nej till. C skulle behöva argumentera att ”beroende” inte gäller när regeringen har fler än 175 utan SD:s aktiva stöd, vilket den inte har (136 < 175). Kristersson-hindret står kvar. Möjligt främst om M byter statsministerkandidat och C kan sälja in en formell överenskommelse som ersätter Tidöavtalet. Låg till medelhög sannolikhet.

2. Tidöregering (M+KD+L, med eller utan SD-ministrar) som C släpper fram genom att lägga ner rösterna. Kräver mindre av C än scenario 1 — ingen regeringsmedverkan, bara passivitet. Politiskt dyrare i väljarled, eftersom C gick till val på motsatsen. Realistiskt bara om vänstersidan först misslyckas synligt. Thand Ringqvist har själv antytt att det då vore rimligt att pröva stödet för en blågul regering.

3. S-ledd minoritetsregering (S ensamt eller S+MP) med C nedlagd och V utanför. Den mest konventionella lösningen och nära 2021 års modell. Hela frågan reduceras till om V kan förmås att släppa ministerkravet mot tunga sakpolitiska eftergifter. Om V gör det räcker C:s nedlagda röst. Om V står fast faller alternativet. Det är huvudspåret i den första förhandlingsrundan som nu inleds.

4. Mittenregering S+C+KD (146), eventuellt med MP (168). C:s uttalade förstahandsval, men kräver att KD lämnar Tidösamarbetet — det finns inga tecken på det — och att MP sväljer KD. Skulle dessutom vara beroende av V:s passivitet. Låg sannolikhet, men värd att ta på allvar eftersom en av vågmästarna driver den.

5. Blocköverskridande S+M (169). Historiskt främmande i Sverige, men Anderssons tal om en ny samarbetsanda pekar åt hållet. Skulle lösa både V- och SD-problemet på en gång och ge stabilitet i försvars- och säkerhetsfrågor. Bromsas av att båda partiernas organisationer skulle uppfatta det som kapitulation, och av att M just vunnit mark på att vara SD:s huvudpartner.

6. Utdragen övergångsregering. Kristerssons regering sitter kvar tills en ny tillträder, så Sverige står inte utan styre. Budgetpropositionen ska läggas under hösten, och 2018–19 års praxis med en återhållsam övergångsbudget gäller då. Ju längre förhandlingarna drar ut, desto mer ökar trycket för att någon ska vika sig. Riksdagen samlas den 28 september för val av talman.

7. Extra val. Om talmannens statsministerförslag faller fyra gånger ska extra val hållas inom tre månader. Det skulle troligen slå hårdast mot de partier som uppfattas som orsak till låsningen — vilket i sig verkar avskräckande och gör utfallet mindre sannolikt än det låter.

Vad som avgör

Fyra saker att bevaka, i turordning: talmannens samtal med partiledarna som inleds i dag, om V mjukar upp ministerkravet så att C ens sätter sig vid bordet, om Andersson kan hålla ihop S, MP och C utan att V spränger processen, och om M är berett att offra antingen SD-samarbetet eller Kristersson personligen för att komma åt C.

/Staffan Scherloff